

Pekka Ervast

**Teosofian merkitys
aikamme ihmisille**

Teosofian merkitys aikamme ihmisille

Pekka Ervast

Teosofian merkitys aikamme ihmisille

Ihmisyyden tunnustajat

Ruotsinkielinen alkuteksti:
Teosofiens betydelse för vår tids människor.
Föredrag af Pekka Ervast.
Teosofisk Tidskrift, Mars & April 1901.

Suomentanut Marja Haavisto

Ihmisyyden tunnustajien julkaisuja nro 162

ISBN 978-952-7331-16-3
Väinölä, Mänttä-Vilppula 2024

Esipuhe

Julio Nathanael Reuter piti 12.3.1896 Helsingin Seura-
huoneen salissa esitelmän Den moderna teosofin i dess
förhållande till den indiska filosofin (Nykyaikaisen teoso-
fian suhde intialaiseen filosofiaan). Reuter oli Helsingin
yliopiston sanskritin ja vertailevan indoeurooppalaisen
kielitieteen dosentti ja Pekka Ervastin sanskritinopettaja.
Reuter päätti esitelmänsä huomautukseen, että nykyisellä
teosofisella liikkeellä ei ole mitään merkitystä kulttuuri-
vaikuttajana eikä se tuo mitään uutta vallitsevaan sivistys-
tykseen.

Ervastia asia jäi vaivaamaan. Koettuaan syvällisiä henki-
siä kokemuksia hän oli valmis vastaamaan Reuterin anta-
maan haasteeseen. Niinpä hän nelisen vuotta myöhem-
min palasi aiheeseen luennessaan Teosofiens betydelse
för vår tids människor. Tästä aiheesta Ervast luennoi
23.10.1900 Tukholmassa ja sen jälkeen eri puolella Ruot-
sia ja Helsingissä 10.2.1901 ”Brobergin yhteiskoulun”
juhlasalissa (ruotsiksi) ja 17.3.1901 Työväenyhdistyksen
juhlasalissa (suomeksi).

Vaikka tämä esitelmä on pidetty 1900-luvun alussa, se ei
ole vanhentunut. Sillä 2000-luvun ihminen ongelmineen
tunnistaa itsensä helposti Ervastin kuvaamasta ”aikamme
ihmisestä”.

Jouni Marjanen

Teosofian merkitys aikamme ihmisille

Muutama vuosi sitten kuulin luennon aiheesta *Nykyaikainen teosofia ja sen suhde Intian uskontoihin*. Esitelmöitsijällä oli negatiivinen asenne teosofista liikettä kohtaan, mutta hän käsittelee kuitenkin aihettaan niin tieteellisen puolueettomasti, että luento tuntui jättäneen kuulijoihin kohtuullisen hyvän vaikutelman. Ainakin minua se kosketti positiivisella tavalla enkä kokenut tullessi kovin paljon loukatuksi teosofisessa innostuksessani, joka tuolloin oli uusi eikä vielä koeteltu. Eräs esitelmöitsijän lausunto teki minuun kuitenkin voimakkaan vaikutuksen ja se on jäänyt pysyvästi muistiini. Se kuului suurin piirtein näin: ”Yleisenä johtopäätöksenä voidaan kuitenkin väittää, että nykyaikaisella teosofisella liikkeellä ei ole kulttuurisena tekijänä mitään merkitystä eikä se tuo mitään uutta nykyiseen sivistykseemme.” Se oli ajatuksia herättävä kannanotto, jonka sisältöä olen usein pohtinut.

Itse asiassa sellainen väite, että nykyaikaisella teosofialla ei ole kulttuurista merkitystä, olisi yksinkertaisesti musertava, jos se olisi totta. Otammepa minkä tahansa liikkeen – raittiusliikkeen, naisasialiikkeen – niin ne saavat merkityksensä vain siinä määrin kuin ne toimivat kulttuurin edistäjinä, ja jos nyt teosofinen liike ei kykenisi täyttämään sellaista tehtävää, se olisi täysin merkityksetön ja voitaisiin huomenna pyyhkäistä pois aikamme henkisten virtausten luettelosta.

Tällainen mielipide vallitsee kuitenkin, tai on ainakin aiemmin vallinnut, laajalti sivistyneistön keskuudessa. Teosofialta ei suinkaan ole puuttunut vastustajia. Tunnetun Hodgsonin ra-

portin ajoista lähtien jotkut piirit ovat tottuneet kohauttamaan olkapäitään teosofeille ja heidän kuvitelluille salajuonilleen ja mielettömyydelleen. On esiintynyt myös ihmisiä, jotka ovat vastustaneet teosofian asiasisältöä. Teosofian seitsemän prinssiippiä on kaivettu esiin Paracelsuksen vanhoista teoksista, jälleensyntymisoppi on Idän kansojen keskuudessa laajalle levinnyt ”taikausko” eikä mitään esoteerista buddhalaisuutta ole koskaan ollutkaan – mitä uutta teosofia on näin ollen kyennyt tuomaan päivänvaloon? Ja kun teosofit ovat puolustautuneet sanomalla, etteivät he ole koskaan väittäneetkään tuoneensa esiin mitään uutta, vaan että he päinvastoin pitävät kunnianaan sitä, että niin monet suurmiehet – ei, vaan maailman suurimmat miehet – ovat sanoneet samaa kuin he, niin silloinkaan heille ei ole suvaittu antaa edes mitään vastausta tai on hämmästyttö heidän ylimielisyyttään, kun ovat yhtäkkiä tehneet maailman suurmiehistä teosofeja!

Paitsi että nämä tosiasiat paljastavat hieman sitä huumoria, jota on kätkeyty jonnekin planeettamme muuten niin arkipäiväiseen ilmapiiriin, uskon, että mikään ei ole auttanut teosofista liikettä niin paljon kuin juuri se vastustus, jota se on tällä tavoin herättänyt. Onkohan muuten olemassa ainoatakaan liikettä, jota ei aluksi olisi sekä vastustettu että ymmärretty väärin? Eikö näin ole kohdeltu sekä naisasialiikettä että raittiusliikettä? Ja kuitenkin ne on lopulta tunnustettu ja niihin on osallistuttu. Samoin tulee olemaan teosofisen liikkeen laita, kunhan sen aika on tullut, ja minusta toisinaan tuntuu, että se aika ei ole kovinkaan kaukana. Sillä se tosiasia, että se on saanut vastustajia, osoittaa toisaalta, että se tarjoaa maailmalle uusia ajatuksia ja avaa sille uusia näköaloja.

Haluaisin nyt ottaa kantaa siihen näkemykseen, että teosofiassa ei olisi merkitystä aikamme ihmisille. Haluan selittää, miksi uskon, että se päinvastoin on aikamme tärkein kulttuuritekijä, juuri sellainen, jota me eniten tarvitsemme. En voi suinkaan luvata käsitteleväni aihettani tyhjentävästi ja kaikilta puolilta, mutta tahtoisin yrittää esittää yhden näkökannan, joka on mielestäni kaikkein tärkein, ja olen lisäksi lujasti va-

kuuttunut siitä, että muut teosofian kannattajat voisivat esittää uusia ja erilaisia todisteita uskostaan sen ajankohtaiseen merkitykseen.

Mistä tahansa henkisestä tai älyllisestä liikkeestä voidaan sanoa, että sen vaikutus nykyaikaan on luonteeltaan kaksita- hoista: yksilöllistä ja sosiaalista. Ottakaamme esimerkiksi raittiusliike. Sen yksilöllinen vaikutus ilmenee siinä, että yksilöt innostuvat raittiusaatteesta, ymmärtävät sen eettisen ja fysiologisen merkityksen ja alkavat soveltaa sitä käytäntöön. Sen yhteiskunnallinen vaikutus näkyy aluksi siinä, että yleinen mielipide alkaa vähitellen muuttua, ja myöhemmin siinä, että aate alkaa saada kannatusta lainsäädännössä ja julkisessa moraalissa ja lisäksi jopa kirkon uskonnossa. Raittiusliike ei ole vielä voittanut sijaa yhteiskunnassa, mutta sillä on ollut suunnaton menestys, ja se tulee aikanaan voittamaan, koska ne ihmiset, joita se voittaa puolelleen, ovat ottaneet asian innolla vastaan, ja lisäksi niiden surun kyyneleitten tähden, joita menneen ja nykyisen ajan vaimot ja äidit ovat tuon vihollisen vuoksi vuodattaneet.

Samoin teosofinen liike vaikuttaa kahdella tavalla. Jo nyt voidaan havaita, kuinka teosofiset ajatukset vaikuttavat yleiseen mielipiteeseen ja ovat niin sanotusti ilmassa. Sielullisia ongelmia ymmärretään syvemmin, itämainen ajattelu alkaa länsimaissa kiinnostaa ihmisiä, mystiset virtaukset tulevat näkyviin kirjallisuudessa ja kirkot alkavat ravistella itseään heille; ihmiset etsivät entistä innokkaammin tyydyttävää elämänkatsomusta ja alkavat ymmärtää, että heillä on oikeus – Jeesuksen ilmaisua käyttäkseni – ”ratkaista itse, mikä on oikein” [Luuk. 12:57].

Toisaalta kasvaa niiden määrä, jotka täysin omaksuvat teosofisen maailmankäsityksen ja joiden tehtävänä on saattaa teosofinen liike voittoon. Toivon, että sen voitto yhteiskunnassa tulee tapahtumaan pian. Sitä ovat valmistaneet myös kaikki raskaat ja tuskalliset ajatukset, joita vuosisatojen ajan ovat ajatelleet hyvät ihmiset, sellaiset, jotka ovat huokailleet sokean uskon orjuudessa tai kärsineet vainoa sen vuoksi, että

ovat uskoneet näkevin silmin.

En kuitenkaan halua pysähtyä siihen, millä tavoin mielestäni teosofia tai teosofisen liikkeen pohjana oleva aate on kutsuttu vaikuttamaan ja mikä sen vaikutus vastaisuudessa on yhteiskunnan älylliseen ja henkiseen ilmapiiriin ja sen myötä välillisesti myös koko yhteiskuntaan. En halua nyt puhua niistä tulevaisuuden olosuhteista ihmiskunnan yhteiskunnallisessa elämässä, jotka ilmestyvät sieluni silmien eteen niinä hiljaisina hetkinä, jolloin unelmoin niistä käännteentekeivistä hyvistä muutoksista inhimillisen ajattelun ja tunteen maailmassa, joita teosofiset opetukset aikanaan tuovat mukanaan. En aio kuvaila, minkälaiset olosuhteet kuvittelen vallitsevan tällä planeetalla sitten, kun yleinen mielipide on täysin omaksunut teosofisen suvaitsevaisuuden, joka perustuu oikeaan käsitykseen uskonnon olemuksesta ja syvempään tietoon maailman suurista uskonnoista ja kun teosofiset näkemykset syklisestä kehityksestä ja syntymättömän ihmishengen vaelluksesta elämästä elämään kohti täydellisyyttä ovat saaneet siinä sijaa – se, mistä haluan puhua, on teosofian vaikutus yhteiskunnan yksittäiseen jäseneseen ja mikä kulttuurinen merkitys teosofialla on yksilöille.

Aikamme ihmiset eivät ole ainoastaan hermostuneita; he ovat tyytymättömiä, epävarmoja ja etsiviä. Usein voidaan todeta, että ihmiset eivät rakasta työtään. Kaikilla ei ole merkittäviä taipumuksia mihinkään tiettyyn inhimillisen toiminnan muotoon, mutta siitä huolimatta moni tuntee olevansa ajautunut väärälle uralle ja haluaisi oikeastaan tehdä jotakin muuta kuin sitä, mitä hän juuri nyt tekee. Olkoonkin, että nämä ovat luonnollisia syitä ihmisten tyytymättömyyteen työssä ja kiihkeään unohduksen etsintään nautinnoista ja huveista; silti arvelen todellisen syyn olevan syvemmillä.

Me ihmiset olemme nimittäin järkeviä olentoja emmekä pitkän päälle pysty työskentelemään iloisesti ja rohkeasti tietämättä *miksi* teemme työtä. Sellaisia ihmisiä, jotka rakastavat niin sankarillisesti, että löytävät onnensa työskennellessään puolison, lasten, sisarusten tai vanhempien vuoksi, on kuitenkin

kin yleisesti ottaen melko vähän. Näyttää melkein siltä, ettemme kykenisi enää rakastamaan, mutta itse asiassa se johtuu siitä, että elämme suhteellisen helpoissa olosuhteissa (vaikka toisaalta hermopaineen alaisina) ja että tällainen havainto on jo tunkeutunut niin voimakkaasti tunteisiimme, että pyrkisämme turvaamaan vain aineellisen olemassaolomme työskentelemme mitään ajattelematta kuin koneet, kuin eläimet. Me vaellamme yksinkertaisesti sanottuna henkisessä pimeydessä emmekä löydä olemassaolollemme mitään merkitystä. Mutta elävinä ja ajattelevina sieluina syvin tarpeemme on tietää tai ainakin aavistaa, miksi elämme ja miksi meidän täällä pitäisi ahertaa ja ponnistella. Ja siksi yhä useammat ihmiset, kun he tuntevat olevansa erityisen väsyneitä tähän unen ja valveillaolon, työn ja levon, surun ja ilon ikuiseen kiertokulkuun, miltei epätoivoisina huudahtavat: mikä on tämän kaiken päämäärä – onko tällä mitään tarkoitusta?

Mikään ei minusta tunnu niin järjettömältä kuin se, että joku väittää, ettei ihmisen elämällä ole mitään tarkoitusta, ei ainakaan mitään muuta kuin työnteko, syöminen, nukkuminen, lisääntyminen ja kuolema. Voidaksemme varmuudella sanoa näin, ihmisen olisi pitänyt olla tietoisesti luonut itsensä; mutta nyt meidän on ensiksikin vain muistettava yksi ainoa tosiasia, nimittäin, että emme ole itse luoneet itseämme, emme syntyneet tänne itsemme kautta. Älkää tähän väittäkö, että kaksi ihmistä, joita kutsun vanhemmikseni, olisivat olleet olemassaoloni alkusyy; silloinhan heidän pitäisi tietää olemassaoloni päämäärä. Sen sijaan heillä on nyt yhtä vähän tietoa tästä asiasta kuin minulla, ja vaikka lähdetäisiinkin siitä, että olen syntynyt heidän kauttaan, niin eivät toki hekään ole luoneet itseään, vaan menemällä ajassa taaksepäin tulemme joskus ensimmäisten vanhempien luo ja kohtaamme lopulta ensimmäisen syyn tai syyttömän syyn, jota voimme nimittää Jumalaksi tai luonnoksi tai miksi tahansa, mikä on ollut kaiken muun alkusyy. Mutta mikä ei ole olemassa itsensä kautta, sen tarkoitus ei ole siinä itsessään, kaikkein vähiten sen omassa tietämättömyydessä, vaan sen olemassaolon tarkoitus on kät-

ketty sen alkusyyhyn. Tuolin tai pöydän olemassaolon tarkoitus on suunnitelmassa esineen tekijän mielessä ja lisäksi niiden toisten, jotka ovat samaan suunnitelmaan osallistuneet. Samalla tavoin on myös ihminen olemassa palvellakseen Hänen tai Sen tarkoitusta, joka on ollut hänen olemassaolonsa alkusyy. Tässä ei ole vielä kysymys siitä, onko ihmisen alkusyy ollut persoonallinen Jumala vai persoonaton laki tai voima; tässä meidän on vain kiinnitettävä huomionsamme siihen tosiasiaan, että kuka tai mikä ihmisen sitten loikin, niin juuri siinä alkusyyssä on hänen elämäntarkoituksensa.

Siksi ihminen ei voi omavaltaisesti väittää, että hänen elämällään ei ole mitään tarkoitusta. Olisikohan nyt joku toinen, jonka auktoriteettiin voisi nojata, julistanut jotakin sellaista? Tämän toisen täytyy silloin olla elämä itse tai olemassaolomme piilotettu syy tai joku, joka on siitä ammentanut tietonsa. Mutta milloin Jumala tai elämä on opettanut meille, että olemassaolollamme ei ole tarkoitusta eikä merkitystä, tai milloin näin on meille opettanut joku, joka jumalallisella valtuudella on selittänyt meille elämän salaisuuden? Eikö Jumala, eikö elämä lakkaamatta aseta meitä kasvokkain oman arvoituksensa kanssa ja eivätkö uskonnot, jotka tahtovat puhua jumalallisella auktoriteetilla, kerro meille syvimmästä ja korkeimmasta elämänsisällöstä?

Ei, harvassa ovat ne äänet, jotka riistävät elämältä sen tarkoituksen ja syvyyden, ja heikoilta ne kuulostavat sen järjen, omantunnon, sydämen ja kaikkien kansojen keskuudessa vallitsevan yleisen käsityksen mahtavan äänen rinnalla, joka huutaa meille, että ihmisen olemassaolo on täynnä mitä jalointa ja kauneinta merkitystä.

Mikä sitten on tämä tarkoitus? Nyt useimmat ihmiset kohahtavat olkapäitään ja sanovat: sitä emme voi tietää. Jopa uskontojen julistajat sanovat, että meidän ei tule tutkia jumalallisia asioita ja että meidän täytyy tyytyä uskoon.

Nämä asiat eivät ensinnäkään ole millään eri tavalla jumalallisia kuin muutkaan puhtaasti inhimilliset seikat, ja toiseksi, tuttu vastaus kysymykseen, mihin meidän tulee uskoa, on

niin epäilyksiä herättävä, että se ei enää tyydytä älykkäitä ja väsyneitä ihmisiä.

Tässä tulee nyt avuksemme nykyaikainen teosofia, tässä alamme nähdä sen merkityksen. Heti ensimmäisellä askeleella se kuuntelee tarvettamme ja pyrkii vastaamaan siihen, sen sijaan että tallaisi sen jalkoihinsa. Teosofian mukaan ihmisen ei suinkaan pidä sokeasti totella sitä lakia, joka hänet on olemassaoloon lähettänyt, eikä jatkuvasti vaeltaa tietämättömänä tehtävästään. Päinvastoin, hänen inhimillinen etuoikeutensa on nimenomaan saada siitä tietoa. Eikö se olekin juuri ajatteleva järki, joka nosta ihmisen alemman luonnon yläpuolelle? Eikö juuri inhimillinen järki ole se tietoinen kyselijä, se katsoja, joka voi asettua kaiken, jopa oman itsensä, ulkopuolelle ja pohtia ikuista kysymystä: mistä, minne ja miksi? Eikö järjen ominaisuuksiin kuulu, että se on vapaa, että se yhtä vähän tuntee olevansa velvollinen tottelemaan ruumiillisia haluja ja himoja kuin noudattamaan hengen käskyjä? Eikö sen ajattelevaan luonteeseen kuulu, että sen pitäisi tietää tai ainakin ymmärtää, ennen kuin se täysin tietoisesti päättää kuinka toimia?

Kyllä vain, koska olemme vapaasti ajattelevia ihmisiä ja koska meille on annettu järki, etuoikeutemme on ymmärtää, ei ainoastaan uskoa. Järki meissä on valomme ja ylpeytemme. Eikö meillä ole syytä pitää siitä kiinni? Järki meissä ei saa olla pimeyttä. Sen pitäisi syttyä ja loistaa kirkkaana. Ja ihmiskunta onkin sytyttämässä sen elämän liekillä. Se palaa siinä, mutta se pitää omaa valoaan paljon arvokkaampana... Eikä sitä toki kukaan voi paheksua.

Ei siis pitäisi olla epäilystäkään siitä, että meidän elämälämme, metafysisesti katsoen, on tietty tarkoitus, täysin riippumatta siitä, kuinka tietoisia siitä me olemme; mutta kun toisaalta olemme tietoisia tietämättömyydestämme ja kykeneviä saamaan tietoa, niin voimme helposti olettaa, ja sen teosofiaakin vahvistaa, että me voimme ja meidän tulee saada vapauttava tieto olemassaolon tarkoituksesta. Ja näin ollen voisimme sanoa, että elämämme tarkoitus on, että meidän on ponnisteltava ulos tietämättömyydestä ja etsittävä sitä totuutta,

jota emme tiedä. Siksi ei ainoastaan luovuttamaton oikeutemme vaan pikemminkin ehdoton velvollisuutemme on lähteä sille tielle, joka toivomme mukaan johtaa meidät tiedon ja totuuden maahan. Olimmepa kuinka kiireisiä tahansa, olivatpa aineellisen elämän jokapäiväiset asiat kuinka rajoittavia tahansa – niin aina voimme, niin kauan kuin tietomme ei ole laajempaa, irrottautua päivittäin muutamaksi minuutiksi ja omistaa sen hetken korkeimmalle, mitä ihmisinä voimme tehdä: sen totuuden etsimiseen, mikä on elämämme perusta.

Ja teosofian keskeinen opetus on, että meidän tulee etsiä tietoa totuudesta, tietoa elämästä – jotta voimme sen löytää. Teidän on löydettävä totuus, sanoo teosofia. Eikö tämä sitten ole uusi, täysin uudenaikainen uskonoppi? Ei varmaankaan uusi siinä mielessä, ettei siitä olisi koskaan ennen kuultu, mutta meille, joilla on omat uskonnolliset käsityksemme, se on – unohdettu oppi, jota entisaikoina julistettiin. Eikö eräs suuri ihmiskunnan opettaja kehottanut meitä etsimään, jotta löytäisimme, anomaan, jotta meille annettaisiin, kolkuttamaan, jotta meille avattaisiin, ja mitä tämä opettaja, jonka nimi on kallisarvoinen meille kaikille, pyysikään meitä etsimään, ellei juuri sitä ”Jumalan valtakuntaa”, joka on totuuden tietoa? ”Sentähden minä sanon teille: älkää murehtiko hengestänne, mitä söisitte tai mitä joisitte, älkääkä ruumiistanne, mitä päälenne pukisitte. Eikö henki ole enemmän kuin ruoka ja ruumis enemmän kuin vaatteet?... Teidän taivaallinen Isänne kyllä tietää teidän kaikkea tätä tarvitsevan. Vaan etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttansa, niin myös kaikki tämä teille annetaan.” (Matt. 6:25, 32, 33). Ja hän kehotti meitä rukoilemaan ”Pyhää Henkeä”, jonka taivaallinen Isämme varmasti antaa meille (Luuk. 11:9–13), sillä Pyhä Henki opettaa meille kaikki. (Joh. 14:26).

Mutta teosofia opettaa meille vielä enemmän, se opettaa meille, minkälainen tämä totuuden tieto on, josta käsityksemme ovat yleensä niin epäselviä.

Olemme antaneet sanalle ”tieto” merkityksen, joka pääasiassa viittaa niin kutsuttuun tieteelliseen tietoon tai ymmärryk-

seen ja muistitietoon. On totta, että on olemassa sellainen järjestellinen, ainoastaan aivoissa oleva ja muistiin kerätty tietäminen, kuten esimerkiksi historiallinen tieto. Ja kun nyt puhumme ”totuuden tiedosta”, luulemme aluksi, että myös sillä tarkoitetaan – jos ei nyt pelkkää muistitietoa, niin ainakin jonkinlaista ymmärryksen varmuutta. Mutta se ei ole niin.

Totuuden tieto on tosin tietoa kaikesta, mitä maan päällä voidaan tietää Jumalasta ja maailmasta, elämästä ja kuolemasta, hyvästä ja pahasta, mutta se ei suinkaan ole teoreettista, vaan käytännöllistä, elävää tietoa. Jos tarkastelemme mitä tahansa tietoa, jolla on käytännön arvoa, näemme, että se on samalla osaamista, taitoa. Jos minulla on matemaattisia tietoja, se tarkoittaa, että osaan laskea – muuten tietoni olisi mitätöntä. Totuuden tieto tarkoittaa siis käytännössä samaa kuin ”totuuden taito”. Mutta totuuden tieto on ennen kaikkea tietoa elämästä; näin ollen elävä totuuden tieto on sama kuin elämän taito, taito elää. Toisin sanoen: se, jolla on totuuden tietoa, osaa elää sillä tavoin kuin hänen elämänsä on tarkoitettu eletäväksi.

Kysykäämme nyt: mikä sitten on elämän taito? Teosofia, ikivanha viisaus, vastaa: elämän taito on täydellistä elämää, elämää puhtaudessa, viisaudessa ja epäitsekäessä rakkaudessa. Kuinka monella eri nimellä sitä onkaan kutsuttu! Se on Jumalan pojan elämää, se on Mestarin elämää, se on ylösnoukseen, täydellistyneen elämää, hänen, joka tietää kaiken, joka taitaa kaiken, joka rakastaa kaikkea. ”Olkaa siis te täydelliset, niin kuin teidän taivaallinen Isänne täydellinen on.” (Matt. 5:48).

Nykyinen elämämme on pyrkimystä tähän ihanteelliseen elämään, kehitystä sitä kohti, ja meidän tehtävämme nykyhetkessä on elää ihanteen puolesta. Elämämme tarkoitus, josta voimme tulla tietoisiksi, on, kuten teosofia julistaa: me elämme tullaksemme täydellisiksi viisaudessa, hyvydessä, rakkaudessa.

Voimme havainnollistaa tätä samaa suhdetta universaalisen kehitysoopin avulla. Kaikki olemassaolo on kehitystä, sanoo

teosofia, ja tieteellinen tutkimuksemme vahvistaa sen, että tämä laki todellakin vallitsee luonnossa. Darwinin ansioksi on luettava se, että hän on kääntänyt oppineen maailman huomion tähän seikkaan. Teosofia kuitenkin ohjaa käsitystämme evoluutioilmiöstä merkittävällä ajatuksella, ajatuksella elämän jatkuvuudesta. Elämä on ikuisesti jatkuvaa, ja kehitys loputonta. Elämä ilmenee muodoissa: koko ilmentynyt olemassaolo on elämän ilmentymien muodostamia Jaakobin portaita, alimmasta ylimpään, atomeista Jumalaan; mutta sama elämä sykkii kaikkialla, henki on kaikkien muotojen takana, jokainen muoto on linkki loputtomassa ketjussa, yhtä välttämätön kuin kaikki muutkin, alin olemukseltaan yhtä jumalallinen kuin korkeinkin. Muodot syntyvät ja kuolevat, mutta elämä on katoamaton, se kulkee muodosta muotoon. Se nukkuu aionien ajan mineraalikunnan muuttumattomissa muodoissa, kunnes se ohittaa kriittisen pisteen ja herää kasvin tuntevaan olemassaoloon. Ja elettyään mittaamattomia aikoja kasvikkunnassa elämän aalto nousee eläinkuntaan ja etsii ilmaisunsa eläimen liikkuvassa ja halujen täyttämässä elämässä. Ja kun eläin sitten vuosituhansien huokausten ja kaipuun jälkeen (vrt. Room. 8:18 jne.) kehittää itsessään persoonallisuuden alkumuodon, oman tahdon ja tajuavan itsenäisyyden, siinä on silloin se puuttuva rengas, joka muodostaa siirtymän ihmisen henkiseen yksilöllisyyteen, abstraktiin järkeen ja kaksinaiseen persoonallisuuteen.

Jos nyt kysymme itseltämme, mikä tämän hämmästyttävän evoluution tarkoitus on, voimme tuskin löytää muuta vastausta kuin seuraavan: Itse iankaikkisella elämällä ei ole tarkoitusta, jota voisimme käsittää, sen tarkoitus on kätkeytyä sen omaan kohtuun, kenties autuuteen, jonka tulisi olla olemassaolon perussävel, mutta iankaikkisen elämän ilmentymällä, jokaisella muodolla, johon henki on pukeutunut, on tarkoitus, ja sen tarkoitus on olla edellisen elämänilmentymän ihanne ja seuraavan todellinen perusta; mitään ei luoda valmiiksi, kaikki syntyy evoluution kautta, alempi on välttämätön edellytys korkeammalle.

Kun tarkastelemme luonnon eri valtakuntia, havaitsemme huomaamattomia siirtymämuotoja, jotka yhdistävät eri valtakuntia, sekä lisäksi sen, miten valtavat kuilut erottavat ne toisistaan. Jos nyt puhuisimme kehityksestä eri luontokunnissa, voisimme esimerkiksi melko tarkasti määritellä, missä määrin elämä kukassa saa kehittyä, jotta se ei ylitä kasvikunnan rajoja: sen kehitys rajoittuu muotoon, väriin, tuoksuun ja tuntoon, sillä kukka, joka alkaisi kuljeskella ympäriinsä ja osoittaa merkkejä sisäisistä haluista ja toiveista, ei olisi enää kasvi, vaan se olisi astunut kynnyksen yli animaaliseseen kehityskautteen. Mutta eikö meidän toisaalta pitäisi uskoa, että kukan elämä, kun se on kulkenut koko siirtymämuotoketjun läpi, on jonnain päivänä saavuttanut eläinkunnan rajan, eli toisin sanoen, että kukan elämänihanne on kevyt ja leikkisä olemassaolo perhosena, että vangittu kasvi kurottautuu kaipaamaan eläimen liikkuvaa vapautta?

Palatkaamme takaisin ihmiseen. Ihmisen elämä on samanlainen kuin kaikki muukin olemassaolo, myös ihmisen elämä on kehittymistä. Voimme nyt tarkastella erikseen kunkin luonnonvaltakunnan kehitystä kahdesta näkökulmasta: Toisaalta se on sen periaatteen täydellistymistä, joka tällä luonnonvaltakunnalla on edellisen lisäksi, ja toisaalta se on pyrkimys saavuttaa siirtymävaihe seuraavaan, tai, kuten voimme sen myös ilmaista: lähestymistä kohti ihannetta. Olemme jo käsitelleet kysymystä aidosti inhimillisestä periaatteen, johon sisältyy tietoinen ajattelu, ajattelija, yksilöllinen minä. Yksi puoli ihmiskunnan elämässä on sen vuoksi tämän ajatteluperiaatteen kehittäminen.

En tarkoita tässä materialistista, maallista ymmärrystä, joka ei asetu oman persoonallisuutensa yläpuolelle vaan haluaa vain palvella tätä omaa persoonallisuuttaan. Sellainen ymmärrys kuuluu siirtymämuotoihin, ja sellaiset ihmiset ovat vain vähän eläimen yläpuolella. Mutta se ajattelukyky, josta puhun, on vapaa järki, joka liikkuu ajatuksen omalla tasolla, joka filosofoi, kyselee ja haluaa tietää, joka sukelta alas aineen syvimpiin syövereihin ja kohoaa hengen korkeuksiin, se, joka

sanoo: *cogito, ergo sum*. Ja tämä on se prinssiippi, joka ihmiskunnassa on kehittymässä.

Mutta toisaalta elämä on pyrkimystä kohti ihannetta, kohti lähinnä korkeampaa elämänmuotoa. Eikö ole myös ihmeellistä, että me ihmiset emme tyydy sellaiseen tavoitteeseen elämässämme, jossa pyrkisimme pelkästään tekemään järkemme täydelliseksi? Sydämässämme asuu kaipaus johonkin vielä korkeampaan tai johonkin muuhun, mikä pelastaa meidät siltä tyhjyydeltä, jota pelkästään älykkyytemme kehittäminen meille toisi. Ja kuten luonto ei koskaan synnytä kaipausta ilman kykyä tyydyttää sitä, niin tässäkin tapauksessa sydämemme aavistaa, että on olemassa yli-ihminen, joka kurottautuu kohti ihannetta.

Mikä näin ollen on elämämme tarkoitus tästä näkökulmasta katsottuna? Tässäkin vastaus on: inhimillisen olemassaolon tarkoitus on, että ihminen astuu siihen luonnonvaltakuntaan, joka on lähimpänä ihmiskunnan yläpuolella, että hänestä tulee täysin itsetietoinen henkiolento, enkeli, jumala, *todellinen* ihminen, tai miten sitä tahdommekaan nimittää, eli että hänestä tulee se, mitä uskonnoissa on kutsuttu täydelliseksi.

Totuus on niin yksinkertainen, ja silti meidän, kirjanoppi-
neiden ihmisten, on niin vaikea ymmärtää sitä, ja meidän ei tarvitse olla suinkaan fariseuksia huudahtaaksemme: mutta kuinka on mahdollista, että heikosta ihmisestä voisi tulla täydellisen hyvä ja tosi olento!

Tämä on kysymys, jota meidän on nyt käsiteltävä; vaarana on, että voimme tässäkin erehtyä ja tehdä vääriä johtopäätöksiä. Kun kuulemme ilmaisun ”tulla hyväksi”, ”tulla täydelliseksi”, kuvastuu ajatuksiimme vain yksi puoli tästä asiasta, nimittäin että joku, joka ei ole ennen ollut hyvä, tulee tavalla tai toisella sellaiseksi. Nyt huomaamme kaikkialla luonnossa, että ”tyhjästä ei tule mitään”, että *ex nihilo nihil fit* on väittämä, joka pätee kaikkialla näkyvässä ja aineellisessa maailmassa, ja järkemme vastustaa vaistomaisesti väittämää, että ihminen, joka on kaikkea muuta kuin täydellinen, täällä maan päällä voisi tulla tai että hänen pitäisi tulla täydelliseksi. Ja

järkemme on oikeassa; sama väittäjä kaiken lakisiteisyydestä pätee myös henkisiin asioihin. Ja kuitenkin ei sydämemme eikä omatuntomme nouse vastustamaan kehotusta ”tulkaa täydellisiksi!” Miksi ei? Siksi, että ihminen voi sisimmässään havaita sen toisen merkityksen, joka tuossa käsitteessä piilee.

Ottakaamme esimerkki. Kenestäkään ei voisi tulla oppinut, ellei olisi muita oppineita, kirjoja jne., tai filosofisesti ilmaistuna: ellei itse tiedettä olisi olemassa. Sillä kun ihminen kasvaa älyllisessä tiedossa, hänessä ei synny mitään tyhjästä, vaan hän omaksuu ulkopuoleltaan jo olemassa olevia tietoja tai mahdollisuuksia niihin, kuten silloin, kun hän löytää vielä tuntemattoman luonnonlain. Ja vain siksi, että emme heti huomaa tätä yleistä periaatetta, ihmisen täydellisyys tuntuu meistä järjettömyydeltä. Mutta kun pidämme tämän tosiasian mielessämme, ymmärrämme, että ihmisen täydellisyys edellyttää, että a) täydellisyys eli hyvän prinssiippi on olemassa ja b) että ihminen on sellaisessa suhteessa hyvään, että se voi vaikuttaa häneen.

Mitähän tämä tarkoittaa? Voimme tarkastella tilannetta teosofian valossa, ja asia tulee yksinkertaisemmaksi, jos tarkastelemme sitä itse kehityskäsitteen näkökulmasta.

Kaikessa kehityksessä, kaikessa kasvussa tarvitaan kolme asiaa.

Ensinnäkin jotakin, joka kehittyy, joka kasvaa, mikä tässä tapauksessa luonnollisesti tarkoittaa ihmistä. Ei kuitenkaan, kuten sanottu, kaikkea sitä, mistä meille havaittavissa oleva ihminen koostuu: ei hänen fyysistä kehoaan eikä myöskään hänen sieluansa, jos tällä nimityksellä tarkoitetaan fyysisen ruumiin elämää, vaistoja ja haluja – jäänteitä eläinkuntavaiheesta – eikä itsekästä, persoonallista mieltä, joka voi oikeutetusti kuulua lajiin ”homo” lahkossa ”kädelliset”, toisin sanoen puuttuvaa rengasta; ei siis sitä, mikä muodostaa ihmisen objektiivisesti näkyvän persoonallisuuden. Evoluutio on nyt meidän kohdallamme siirtynyt muotojen, tunteen, halun ja haluun sidotun ymmärryksen tasolta ajatuksen ja järjen henkiseksi tasolle, ja siksi se, mitä on kehitettävä, on ajatteleva ja

tunteva minä.

Niinpä siis ensimmäinen asia, jota ihmisessä on kehitettävä, on ihmisen järkevä minä. Sanoimme kuitenkin juuri äsken, että on kaksi muuta asiaa, joita tarvitaan, kun jotain halutaan kehittää. Mitähän nämä muut sitten ovat? Olen jo maininnut, että yksi näistä on tässä tapauksessa täydellistyneen ihmisen ihanne. Tämä on kuitenkin hieman epämääräinen ilmaus, ja koska olemme valmiit tarkastelemaan sitä yleisemmästä näkökulmasta valaistaksemme sitä paremmin, kysymme: mikä on se toinen asia, jota kaikessa kehityksessä yleensä tarvitaan? Ja esitämme tämän kysymyksen luonnolle, suurelle oppimestarillemme.

Luonto on täynnä ihmeitä. Kun kesäaamuna olemme menneet niitylle ja katselleet siellä tuhansittain kukkia, toinen toistaan kauniimpia, leinikkejä ja orvokkeja ja tädykkeitä ja mitä ne kaikki nimeltään ovatkaan, olemme varmaan hieman ihmetelleet, että niin kauniit ja niin keskenään erilaiset kukat ovat kaikki syntyneet pienistä siemenistä, jotka eivät vähääkään muistuta niitä kukkia, joiksi ne kehittyvät, vaan ovat jokseenkin samankaltaisia. Miksi yhdestä siemenestä kasvaa orvokki ja toisesta lemmikki, ja miksi siemenestä ylipäänsä nousee kukka? Yrittäkäämme ensin vastata ensimmäiseen kysymykseen. Jos yhdestä siemenestä syntyy lemmikki eikä orvokki, syyn on oltava siemenessä; siemenen täytyy sisältää sellaiset edellytykset, joita tarvitaan juuri lemmikin itämiseen. Koska tyhjästä ei synny mitään, siemenen täytyy kätkeytyä ajatus lemmikistä – ajatus, kuva, alkutyyppe, ihanne tai miksi nimitämmekin sitä mallia, jonka mukaan kukka kehittyy, aivan kuten kuvanveistäjällä on mielessään valmis kuva teoksestaan ennen kuin hän veistää sen marmoriin. Jos ei olisi ennalta olemassa tätä tarkkaan määriteltyä perikuvaa tai ajatusta – joko jokaisessa yksittäisessä siemenessä erikseen tai myös yhteisenä prototyyppinä, joka on ollut olemassa ennen jokaista lemmikkiä – luonnossa syntyisi varmasti toivoton sekamelska.

Niinpä kukan ja kaikkien muotojen kehityksessä toinen asia, jota tarvitaan, on malli, jonka mukaan muoto kehittyy.

Sama koskee ihmisen henkistä edistymistä, joka, kuten kaikki muukin kehitys, on orgaanista kasvua. Toinen vaadittava asia on ihanne, täydellistyneen ihmisen perikuva, jumalallinen ajatus, jonka kaltaiseksi ihminen on tuleva. Ja ymmärrämme nyt, miksi voidaan sanoa, että ihanne, johon ihmisen tulisi pyrkiä, ei ole pelkkä teoria, ei kylmä ja turha spekulatio vaan täydellisen ihmisen näkymätön mutta elävä siemen. Missä tämä siemen on? Se on ihmisessä itsessään.

Täydellisyys, hyvyys, asuu meissä; se on jumalallinen kipinä jokaisessa ihmisrinnassa, henki meissä, ihmisen itse, korkeampi minä, josta teosofia puhuu, pyhä henki, jonka tempeli, kuten Paavali sanoo, on ihmisen ruumis. Ruumiillinen olemus, ulkoinen persoonallisuus, ei voi tulla täydelliseksi, vaan henki, joka laskeutuu tietoisuuteemme, vetää meidän minämme ylös luokseen. Ja henki loistaa ruumiissa ja kohtelee omaa ruumistaan, omaa ilmentymäänsä, samalla pyyteettömällä kunnioituksella kuin kaikkia muitakin ruumiita. ”Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi!” Hengen maailmassa ei ole käsitteitä ”minun” eikä ”sinun”; siellä kaikki on yhteistä. Kuinka voisin olla hyvä, niin kauan kuin tietoisuuteni asuu vain kehossa? Minä itse olen lähimpänä itseäni, itsekyyteni on luonnollista: Jos yritän olla hyvä, minun on kiellettävä itseni ja sanottava: ole hyvä ja tee tätä äläkä tuota – mutta mitä se olisi täydellisyyden kannalta? Jos olisin todella hyvä, tekisin hyvää omasta tahdostani. Mutta hyvä on luonnostaan hengessäni; sinne tietoisuuteni pitäisi kohota.

Nyt tulemme kolmanteen asiaan, jota kehitykseen tarvitaan. Tarkastelemme vielä kerran niityn kukkaa, tällä kertaa sen kasvutapaa. Se kasvaa huomaamattomasti, mutta oltuaan aluksi pieni verso se jonkin ajan kuluttua puhkeaa täyteen kukkaan. Kuinka tämä tapahtuu? Lentävätkö atomit ilmassa ja asettuvat lehtiin ja varsiin lisäten vähitellen kasvin kuutio-tilavuutta? Ei suinkaan, kasvu ei tapahdu lisäämällä sitä ulkoapäin. Tapahtuuko kasvu sitten tyhjästä, kehittyykö kukka tyhjästä? Ei tietenkään. Me kaikki tiedämme, että se on voima, joka virtaa sisältä päin ja ottaa ravintoa ulkopuolelta, ts.

niistä atomimassoista, joita tarvitaan muodon kasvuun. Mutta mistä tämä voima syntyy? Se on piilevänä siemenessä, eli se on jo olemassa. Voima on siellä sidottuna, vangittuna – ei ajan eikä paikan vangitsemana, sillä se on kaikkialla eikä missään – vaan oman ilmenemisen edellytyksenä. Mutta kun avaat siteet, täytät voiman ilmenemisen ehdot, niin heti se tulee ulos sille osoitettuun suuntaan, heti se elävöittää sen muodon, joka sen vastaanottaa, heti se erikoistuu tietyksi muodoksi ja suorittaa siinä tehtävänsä. Kolmas asia, jota kukan kasvuun tarvitaan, on siis universaali elämänvoima eli aurinkoenergia.

Mutta kolmas asia, jota ihmisen evoluutioon tarvitaan – mikä se on? Kukka itää elämänvoiman virratessa siihen – millä tavalla sitten ihminen kasvaa sisimmässään, syntyyköhän hänessä kasvuvoima tyhjästä? Ei, siinäkin täytyy jo olla olemassa se voima, joka saa aikaan ihanteen kasvun ihmisessä. Jos pidämme kiinni vertauksesta, jonka mukaan henki on siemen, joka itää persoonallisen sielun maaperässä, niin voimme sanoa, että tässä hengen siemenessä täytyy olla piilevänä voima, joka saa siemenen itämään. Kun olosuhteet ovat suotuisat, sidottu voima vapautuu ja täyttää hengen laajentaen ja syventäen sitä. Tässä meillä on myös vastaus kysymykseen, joka on askarruttanut ihmisten mieliä, nimittäin siihen, vanhurskauteenko ihminen omien ansioidensa perusteella vai ei. Hänen henkinen kehityksensä on orgaanista kasvua; se ei siis voi olla ”omien” voimien luonnonvastaista yllirasittamista, sellaisten, joita hänellä ei ole, eikä myöskään luonnotonta pakonomaista täydellisyyden tavoittelua. Voima, joka saa aikaan hänen henkensä kasvun, on jo olemassa – ainoa asia, jonka hän voi ja joka hänen täytyy tehdä, on huolehtia siitä, että voiman ilmenemisen ehdot täyttyvät. Se on täysin verrattavissa kukan kasvuun. Ihmisen kasvu eroaa kukan kasvusta vain siinä, että ihmisen itsensä on huolehdittava sekä maaperästä että ravinnosta. Sielu, joka on hengen maaperä, ei saa olla täynnä halun ohdakkeita ja piikkejä, sydän ei saa olla kasa kiviä eikä hengen ravinto saa koostua kevytmielisistä ajatuksista; sen sijaan rakauden ja hyvien tekojen aamukasteen tulee puhdistaa ja kos-

tuttaa maaperää, ja ravintoa on etsittävä pitämällä ajatukset kiinni ihanteessa. Niin kuin lootuskukka nousee pohjamudasta Niilin aaltojen läpi auringon valoon, samoin henkemme tulee juurtua terveeseen ruumiiseen, seisoa pystyssä, tyynenä ja rauhallisena intohimojen ja tunteiden vuolaassa virrassa ja kohottaa otsansa korkealle pinnan yläpuolelle, jotta se voi kylpeä hengen auringon kirkkaassa loisteessa.

Ja nyt nousee väistämättä kysymys: Mikä on tämä voima, joka, samoin kuin elämänvoima, ei ole sidottu aikaan eikä paikkaan, vaan ympäröi meitä joka puolelta, läpäisee meidät, mutta jota kaikki eivät kuitenkaan havaitse; mistä tulee tämä henkinen aurinkoenergia, joka saa sisäisen itsemme siemenen puhkeamaan kukkaan, kunhan vain suuntaamme katseemme valoon ja saatamme itsemme vastaanottavaisiksi sen uudistavalle voimalle? Ihmeellinen seikka! Vastauksena tähän kysymykseen meidän on palautettava mieleemme yksi korkeimmista henkisistä ja uskonnollisista totuuksista, joka on vanha kuin maailma ja kuitenkin aina uusi, jonka järki on selittänyt tyhjäksi, jonka kylmä järkeily on hylännyt ja jota kuitenkin ahdistunut sydän etsii ja murheellinen mieli aina kaipaa.

Niinpä nyt en voi sanoa muuta kuin että se, mikä piilee tämän henkisen aurinkovoiman takana ja selittää sen salaisuuden, on elävä voima, jota on nimitetty milloin Jumalaksi, milloin Absoluutiksi, milloin Äärettömäksi ja Ikuiseksi Läsna-oloksi, milloin joksikin muuksi. Minkä nimen sille annammekin, minkälaisia kuvia muodostammekin rajallisessa tietoisuudessamme tästä salaisuuksien salaisuudesta, totuus on ja tulee aina olemaan se, että henkinen kehityksemme kumpuaa tästä kaiken voittavasta alkuvoimasta.

Osoittamalla tällä tavoin, kuinka täydellisyyden periaate asuu meissä itessämme ja odottaa vain ilmentymistään meissä, teosofia selittää meille, kuinka meidän on mahdollista edistyä henkisessä kehityksessämme. Siitä huolimatta on vielä vastaväitteitä ja melko vakaviakin. Yksi tällainen on: jos siis ihminen voi saavuttaa totuuden tiedon ja tulla täydelliseksi, miksi sitten näemme, että kaikki, siis kaikki ihmiset, las-

keutuvat haudan lepoon ilman että ovat saavuttaneet tätä täydellisyyttä?

Tähänkin vastaväitteeseen teosofialla on vastaus valmiina, kun se viittaa toiseen luonnonlakiin, syklisyyden eli aikakautisuuden lakiin. Kuten itsessään ikuinen aika on meidän ymmärryksemme mukaan jatkuva asia, vaikkakin vaihdellen päivän ja yön, työn ja levon välillä, niin että näennäisesti ajoittain menetämme tietoisuutemme ja palautamme sen uudelleen jatkaen tänään siitä, mihin eilen jäimme, samalla tavoin, kuten olen jo huomauttanut, elämä itsessään, vaikka onkin ikuinen, on meille jatkuva asia vaihdellen ruumiillisen elämän työn ja kuoleman levon välillä, niin että kun elämämme iltana jätämme fyysisen asuinsijamme ja siirrymme kuoleman lepoon, me ainoastaan saavumme nauttimaan kaipaamaamme lepoa voidaksemme, kun hetki taas lyö, astua uusiutunein voimin uudelleen elämän näyttämölle ja jatkaa täydellisyyden saavuttamiseksi tehtävää työtämme siitä, mihin viimeksi jäimme.

Tämä on yksinkertaisesti sanottuna reinkarnaatio- eli jälleensyntymisoppi. Hyvän prinssiippi meissä on ikuinen, korkeampi itsemme on kuulematon ja vaeltaa elämästä elämään, pukeutuu persoonallisuudesta toiseen keräten kokemuksia ja saavuttaen viisautta. En nyt kuitenkaan aio käsitellä tätä aiheetta laajemmin. Emme pysyisi aiheessamme, jos osoittaisimme, kuinka monta elämän ongelmaa tämä oppi transsendenttisestä atavismista ratkaisee, kuinka se on avain iloon ja suruun, sielullisiin eroihin ihmisten välillä, yksilöiden erilaisiin ulkoisiin olosuhteisiin jne. ja jos osoittaisimme lisäksi, että jälleensyntymisopin ei pitäisi olla lainkaan sen vieraampi kristityille kuin itämaisille kansoillekaan, koska vain me olemme sen unohtaneet, vaikka se oli olennainen osa alkuperäistä kristinuskkoa, kuten tieteellinen tutkimus jo on osittain vahvistanut ja tulee pian täysin tieteellisesti todistamaan – kaikki tämä johtaisi meidät aiheemme ulkopuolelle. Haluan vain kiinnittää huomiota siihen valoon, jota tämä oppi luo fyysiseen elämäämme, kun tarkastelemme sitä henkisen kas-

vun kannalta. Jos emme täällä ruumiissa ollessamme voi koskaan saada tietoa totuudesta, miksi meillä sitten on tämä ruumis? Miksi emme sitten ole sellaisessa olemassaolon tilassa, jossa voisimme saavuttaa ihanteemme? Jos kuitenkin tehtävämme on – mikä on mielestäni ainoa järkevä asia – saavuttaa kehityksen huippu ruumiillisen elämän aikana, olemme umpikujassa, josta ainoa ulospääsy on se, että synnymme aika ajoin uudelleen tähän ruumiilliseen elämään.

Näin on mielestäni vastattu tähän vastaväitteeseen. Mutta on vielä yksi kysymys, joka meidän on selvitettävä. Me myönnämme, että kaikki, mitä teosofia opettaa meille ihmisen mahdollisuudesta saavuttaa totuuden luvattu maa, on teoriassa kaunista, uskottavaa ja tyydyttävää. Mutta eikö tälle opille ole olemassa muita kuin subjektiivisia, psykologisia todisteita, joita voimme löytää omasta sisimmästämme; eikö ole mitään historiallisia todisteita? Ihmisethän ovat samanlaisia tänään kuin eilenkin. Nythän ei liene ensimmäinen kerta, kun ihminen herää oivaltamaan oman tietämättömyytensä opiakseen kaipaamaan totuuden tietoa. Niin kauan kuin ihmis-kunta on elänyt, ihmiset ovat etsineet, ja suuri kysymys on nyt: onko matka autiomaassa täynnä vain tuntemattomia vaaroja, onko tie totuuden maahan vielä täysin kartoittamaton ja tutkimaton vai onko joku ihminen joskus löytänyt totuuden?

Meidän kantamme riippuu varmasti siitä, miten tähän kysymykseen vastataan. Jos vastaus on negatiivinen, silloin roikkuu tietämättömyyden Damokleen miekka päämme päällä, silloin tulevaisuus on synkkä ja toivon pilkahdus horisontissa on ainoa mitä havaitsemme – kuka tietää, pääsemmekö koskaan tiedon maahan? Jos kukaan ei ole löytänyt totuutta, silloin meidät on jätetty oman onnemme, järkemme, omantuntonne ja kärsivän sydämemme varaan – kunpa vain toivo ei pettäisi meitä ponnistelujemme keskellä! Mutta miten erilaisessa valossa koko erämaavaelluksemme näyttäytyykään meille, jos vain yksikin meidän kaltaisistamme olisi saavuttanut vaelluksen päämäärän! Yksikin todistus riittäisi, yksikin Kolumbus voi muuttaa maailman kasvot.

Ja entä jos jopa useammat ihmiset olisivat löytäneet totuuden? Silloinhan olisimme varmoja matkamme lopullisesta päämäärästä, silloinhan unelmien maa olisi muuttunut todellisuudeksi, silloin voisimme ponnistella eteenpäin täynnä rohkeutta ja luottamusta.

Kuunnelkaa! Ettekö erota tämän levottoman maailman korviahuumaavan melun keskeltä kuuluvaa heleän kirkasta ääntä, joka sanoo: ”Totuus on löydetty”?

Kenen ääni se on? Kuka tai ketkä ovat ne, jotka puhuvat?

Hitaasti liikkuu näky katseemme ohi, jumalallinen, innoittava näky. Kuinka vakavat ja silti rakkautta säteilevät kasvot, miten syvät ja silti lempeät silmät! Entä keitä he ovat, nämä ylhäiset olennot? Manu, Rama, Krishna, Laotse, Zarathustra, Buddha, Jeesus, Muhammed, uskontojen perustajat, kulttuurien alkuunpanijat – sekä heidän opetuslapsensa ja maailman enemmän tai vähemmän tunnustamat seuraajansa, näkijät, profeetat, marttyyrit, sellaiset kuin Pythagoras, Elias, Johannes Kastaja, Sokrates, Platon, Franciscus Assisilainen, Jakob Böhme, Swedenborg, Giordano Bruno, H. P. Blavatsky.

Ja heleän kirkas ääni kasvaa voimakkaaksi kuin urkujen pauhu: ”Tässä on totuus. Me olemme sen löytäneet. Me olemme eläneet ja kuolleet sen puolesta.”

Ihmiskunta on kuin suuri puu, kuin elinvoimainen puu, ei suinkaan kuivunut puu. Se nukkuu talvihorroksensa ja kantaa hedelmää; se lepää ja kukkii uudelleen, ja sen kypsiä hedelmiä ovat ne, jotka tietävät. Se tavoittelee heissä elämänsä täydellisintä ilmaisuja.

Eikö tämä ole ihmiskunnan historiaa? Eikö aikojen kuluessa ole esiintynyt suuria persoonallisuuksia, niitä, jotka ovat sanoneet tuntevansa totuuden ja julistavansa totuutta? Eikö heillä ole ollut tuhansia seuraajia, jotka ovat todistaneet heistä sanoen, että se, mitä he puhuivat oli totta, koska he itse olivat kokeneet saman? On totta, että ihmiskunta on tyhmässä ylpeydessään aina hylännyt tarjotun avun; varmasti me omahyväisyydessämme tunnemme itsemme loukatuiksi, jos joku veljistämme väittää tietävänsä enemmän kuin mitä itse tie-

dämme. Mutta voi meitä, jos niin teemme, sillä silloin emme ymmärrä meille tarjotun avun salaisuutta. Sillä tämä apu ei ole meille millään tavalla alentavaa. Se ei millään tavalla vähennä itsenäisyyttämme, yksilöllisyyttämme, omaa vastuutamme tai omaa kunniamme. Se on vain rakkauden teko, jota kukaan meistä ei häpeäisi ottaa vastaan ystävältä. Sillä mitä se on, mitä nämä suuret voivat meille antaa? Onko se ehkä itse totuus konkreettisesti mielessä?

Ei koskaan. Totuus on kuin auringon valo, jota ei voi ottaa käteen ojentaakseen sen toiselle. He voivat ainoastaan pyytää meitä avaamaan silmämme, jotta itse voisimme nähdä kaikkialla läsnä olevan valon. Totuus on tietämättömyyden aitiomaan takana siintävä luvattu maa. Ne, joilla on totuuden tieto, voivat vain osoittaa meille sen tien, jota kulkien he ovat saavuttaneet tämän tiedon, sekä kuvailla, mitä he näkevät tämän tiedon valossa; he voivat kertoa meille, minkä he tietävät olevan elämän tarkoitus, ja he voivat kertoa meille, mitä meidän pitäisi tehdä saavuttaaksemme tuon päämäärän ja oppiaksemme sen tuntemaan – mutta meidän on itse kuljettava tie, meidän on itse elettävä elämämme. ”Minä olen se, joka osoitan tien”, sanoi Buddha. ”Se, joka seuraa minua, ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo”, sanoi Jeesus [Joh. 8:12]. Ja nykyaikainen teosofia sanoi ensimmäisen julistajansa H. P. Blavatskyn kautta: ”Eläkää opin mukaan, niin te tullette tietämään sen totuuden.”

Ja elämämme päämäärä on täydellisyys.

Minä kysyn nyt: Eikö tämä ole se oppi, jota meidän aikamme ihmiset tarvitsevat? Eikö näiden totuuksien julistaminen tee teosofiasta merkittävän kulttuuritekijän uuden vuosisatamme kehityksessä? Teosofia on uskontojen ystävä, sillä se antaa meille takaisin kunnioituksemme, ihailumme, omistautumisemme niitä kohtaan. Uskonnot ovat oppaita, ne osoittavat tien sille jyrkälle polulle, joka johtaa kehityksen korkeuksiin. Niiden perustajat ovat ihmisiä, jotka ovat kulkeneet tämän polun ja jotka kutsuvat luokseen meitä nuorempia veljiä. Teosofia opettaa meille, että elämämme tarkoitus on tavoitella

ihannetta, Jaakobin tavoin painia Herran kanssa, kunnes hän sanoo meille nimensä, kunnes tiedämme kaiken totuuden ja elämme täydellisyyden elämää. Teosofia opettaa meille tai pikemminkin herättää meissä uudelleen muiston siitä, minkä jokainen meistä sisimmässään tuntee ja tietää totuudeksi.

Ihmisyiden tunnustajien julkaisuja

Pekka Ervast:

Henkinen kehitys (2004), 64 sivua, nid. 5,00

Kalevala salatieteellisesti selitettynä (2001), 47 sivua, nid. 2,50

Kansallinen tehtävä (2023), 125 sivua, sid. 13,00

Kuolemanjälkeiset olotilat (2015), 47 sivua, nid. 3,00

Kysymyksiä ja vastauksia (2022), 333 sivua, sid. 27,00

Maailman valo (2020), 319 sivua, sid. 22,00

Pekka Ervast vastaa kysymyksiin (2001), 357 sivua, sid. 21,00

Suomen itsenäisyys ja kohtalon käsi ynnä muita esitelmiä
(2009), 86 sivua, sid. 12,00

Taide (2003), 185 sivua, sid. 15,00

Tietäjä iänikuinen. Tutkimuksia Kalevalasta ja Väinämöises-
tä (1999), 176 sivua, sid. 17,00

Tulevaisuuden uskonto (2001), 108 sivua, sid. 12,00

Bergspredikan (2009), 156 sivua, sid. 10,00

Har teosofien något att lära oss kristna? (2004), 22 sivua, nid.
3,00

Framtidens religion (2016), 58 sivua, nid. 5,00

Teosofin som religion (2016), 57 sivua, nid. 5,00

Die Botschaft der Theosophie für die heutige Zeit (2012),
188 sivua, sid. 13,00

Glück und Freiheit. (2005), 19 sivua, nid. 3,00

Kleiner Rosenkreuz-Katechismus. (1986), 43 sivua, nid. 5,00

H. P. Blavatsky:

Amerikan teosofeille. (2011), 48 sivua, nid. 5,00

Esoteerinen filosofia. (2016), 284 sivua, 24,00

Hiljaisuuden ääni (2015), 97 sivua, 15,00

Hindustanin luolista ja tiheiköistä I (2013), 384 sivua, sid.
27,00

Hindustanin luolista ja tiheiköistä II (2014), 382 sivua, sid.
27,00

Idän jalokiviä Mietelmiä (2009), 85 sivua, sid. 10,00
Jumalten viisaus (1999), 288 sivua, nid. 10,00
H. P. Blavatskyn kirjeitä ruhtinas A. M. Dondukov-Korsakoville (1993), 118 sivua, nid. 10,00
Okkulttisia tarinoita (2008), 226 sivua, nid. 25,00
Abbé Roca – H. P. Blavatsky: **Kristinuskon esoterismi.** (2012),
140 sivua, sid. 18,00

Päivi Aikioniemi:

Rauhanrakentajia. Kaksi novellia (2017), 186 sivua, sid. 15,00

Marja Haavisto:

Ajatella sydämellä. (2019), 194 sivua, 17,00

Helmensukeltaja. Runoja (2022), 129 sivua, sid. 10,00

Marja Haavisto, Paula Jaakkola, Marja Taavila:

Etsivä sydän. Runoja (2001), 100 sivua, sid. 10,00

J. R. Hannula:

Kristusta odotellessa. (2009), 166 sivua, sid. 15,00

Herman Hellner:

Kalevala teosofinen runoteos. 2. painos (2022), 40 s., nid. 5,00

Martta Horjander:

Ruusuja annan nyt sulle. Lauluja ja runoja, nuottikirja. (1987),
61 sivua, A4 nid. 5,00

Aikamme annettu apu. Kirjoituksia vuosilta 1976–1995.
(1996), 224 sivua, sid. 12,00

Martan vuosi. Mietelmiä vuoden jokaiselle päivälle. (1994),
64 sivua, sid. 8,00

Martan vuosi II. (2001), 64 sivua, sid. 8,00

Puheenvuoroja. (2017), 265 sivua, sid. 21,00

Ari Kastegren:

Minä liikun. Runoja (2006), 129 sivua, sid. 12,00

Fiara Kuušilainen. Romaani (2010), 471 sivua, sid. 25,00

Orlondon ihme ja muita tarinoita. (2012), 111 sivua, sid. 12,00

Seppo Kuulavuori:

Martta Horjanderin elämänvaiheita – Ryhmätyöstä. (1996),
89 sivua, nid. 7,50

Ihmisyyttä oppimassa. (2002), 259 sivua, sid. 18,00

Ihmisyyden tunnustajien historiaa. V. 1980–2000. (2003),
151 sivua + kuvaliite, sid. 18,00

Jouni Marjanen (toim.):

Mahatmat Morya ja Kuthumi – teosofisen liikkeen mestarit.
2. painos (2012), 369 sivua, sid. 21,–

Suomen kansan jumalrunoja (2001), 390 sivua, sid. 25,00

Kristosofian sanakirja. (2007), 298 sivua, sid. 21,00

Howard Murphet:

Kun päivä koittaa. H . P Blavatskyn elämäkerta. 2. painos
(2012), 379 sivua, sid. 21,00

H. S. Olcott:

Zarathustralaisuuden henki (2009), 56 sivua, nid. 5,00

Elsa Pajarinen:

Kalevan kellojen kumahdellessa. Runoja 3. painos (2013),
73 sivua, nid. 6,00

Elämän laulu. Runoja (2000), 77 sivua, nid. 8,00

Riitta Pietilä ja Marja-Liisa Siltanen:

Marjatan laulu. Nuottivihko (2015) 24 sivua, A4 nid. 10,00

Eija Puumalainen:

Valon lähettiläät. Romaani (2002), 188 sivua, sid. 15,00

Elämän vaeltaja. Romaani (2006), 247 sivua, sid. 17,00

Saenra. Auringon poika. Romaani (2010), 269 sivua, sid. 20,00

Elämän puutarha. Värityiskirja (2017), 56 sivua, A4 nid. 7,00

Pirjo Rautiainen:

Siirtoja. Näytelmä erään työpaikan ilmapiiristä (2020),
53 sivua, A4 nid. 15,00

Marja-Liisa Siltanen:

Salattu elämä. Näytelmä. (2024), 42 sivua, A4 nid. 15,00

Harri Sivonen:

Lemminkäinen Kertomuksia, runoja ja sarjakuvia. 1–6. (2004–2006), nid. á 3,00

Sydän vuoti, suu suolsi. Runoja (2022), 75 sivua, sid. 10,00

Vera Želihovskaja:

Kun olin pieni (2009), 254 sivua, sid. 18,00

Nuoruusvuoteni (2011), 338 sivua, sid. 25,00

H. P. Blavatskyn elämä (2012), 120 sivua, sid. 17,00

Ihmisyyden tunnustajat:

Löytöretkeilijänä ihmisyydessä(2005), 231 sivua, sid.16,00.

Veljeys johtotähtenä (2007), 165 sivua, sid. 15,00

Nöyryyskoulu. (2008), 231 sivua, sid.16,00

Päivänvalossa (2010), 270 sivua, sid. 18,00

Henkinen tunnekoulu (2013), 374 sivua, sid. 20,00

Hyvän itsensä tähden (2014), 409 sivua, sid. 20,00

Uusi rauhankulttuuri (2016), 309 sivua, sid. 20,00

Sanan mahti (2018), 344 sivua, sid. 20,00

Henkisyyden tarve (2021), 346 sivua, sd. 20,00

Sateenkaaritonttu ja muita satuja (2009), kuvitettu,
280 sivua, sid. 18,00

Laulatus. Nuotteja ja tarinoita (2011), 56 sivua,
A4 nid. 15,00

Laulatus 2. Lauluja yhteisöelämävuosilta (2021), 68 sivua,
A4 nid. 15,00

VÄINÄMÖINEN. Vuorisaarnajohtoinen aikakauslehti.

Ilmestynyt vuodesta 1980. Vuosikerta neljä numeroa, 20,00
irtonumerot, 60 sivua, 5,00

Elävinä ja ajattelevina sieluina syvin tarpeemme on tietää tai ainakin aavistaa, miksi elämme ja miksi meidän täällä pitäisi ahertaa ja ponnistella. Ja siksi yhä useammat ihmiset, kun he tuntevat olevansa erityisen väsyneitä tähän unen ja valveillaolon, työn ja levon, surun ja ilon ikuiseen kiertokulkuun, miltei epätoivoisina huudavat: mikä on tämän kaiken päämäärä – onko tällä mitään tarkoitusta?

Ihmisyyden tunnustajat

